

Nesten voor wilde bijen

Samen met de beschutting (aanbod aan bloemen) vormt de schuilplaats (plaatsen voor nestbouw) een doorslaggevende factor voor de aanwezigheid van wilde bijen in je tuin! Omdat deze insecten maar een beperkt gebied bestrijken, moeten de schuilplaatsen en de beschutting dicht bij elkaar liggen.

● Waar maken wilde bijen hun nest?

De gehoornde metselbij (*Osmia cornuta*), is bij de bijen een beetje het equivalent van de mus. Ze kan in allerlei holtes wonen, zoals in de voegen van een oude, niet gevoegde muur.

In tegenstelling tot de honingbij (*Apis mellifera*) die door de mens gedomesticeerd werd, wonen wilde bijen niet in de bijenkorven die we zo goed kennen. Een grote meerderheid (bijna 80%) bouwt zijn nest in de bodem. Elke vrouwtje graaft er een « hol » om daar haar eieren te leggen. Het is bijzonder moeilijk om in een tuin geschikte plaatsen voor bijen in te richten. Ze gebruiken immers vele verschillende soorten bodems met of zonder kruidachtige beschutting. Goed om weten is in elk geval dat ze de voorkeur geven aan zonnige en droge plaatsen zoals op het zuiden gerichte hellingen. Terwijl sommige soorten hun nest maken tussen de wortels van bomen waar de bodem is vrij komen te liggen, geven anderen dan weer de indruk dat ze het gras induiken om hun hol op te zoeken. Sommige soorten kunnen ook gaan wonen in hollen die al bestonden en die door zoogdieren werden gemaakt, of ook in mollengangen. Het gebeurt ook dat sommige soorten een hol uitgraven tussen de tegels van een terras of een voetpad wanneer die niet opgevoegd werden en ze in zandcement liggen. Hoe kun je die nesten herkennen? Wanneer de insecten uitkomen kun je zien dat ze op een klein heuveltje liggen!

Andere soorten maken hun nest op de grond (sommige hommels – *Bombus sp.* – maken hun nest bijvoorbeeld onder een laag mos en sommige metselbijen - *Osmia sp.* – maken gebruik van lege slakkenhuisjes waarin ze hun eieren leggen) of ze blijven boven de grond. In dat laatste geval gebruiken ze langwerpige holtes waarin ze hun legsel een plaats geven: holle twijgen van droge planten, twijgen met een zachte kern (bijv.: gebroken takken van vlier of braam), holtes die andere insecten in dood hout hebben uitgegraven, spleten in een oude, niet gevoegde muur of vele andere methodes waarvan de één al verrassender is als de andere. Meerdere soorten die boven de grond nestelen kunnen ook gebruik maken van de zogenoemde « insectenhôtels ». Je moet je er echter van bewust zijn dat deze hotels maar aan een klein deel van de wilde bijen uit onze streken (± 5%) een nestmogelijkheid bieden, dat zweefvliegen er geen gebruik van maken en dat sommige vlinders er eventueel in kunnen overwinteren (maar er geen eieren leggen). Deze insectenhôtels hebben dus hun beperkingen voor de bestuivende fauna in onze tuinen.

Een in de grond gegraven nest is gemakkelijk te herkennen wanneer de larven geboren en uitgekomen zijn. Hier een voorbeeld van het nest van een vosje.

● Wat is een goed insectenhotel?

De gebruikte materialen moeten van goede kwaliteit zijn opdat ze niet te snel vergaan en de legsels beschut worden tegen slecht weer. De gaten moeten daarom in voldoende hard hout geboord worden. Bovenop komt een dak dat alles tegen de regen beschermt.

De diameter van de geboorde gaten en van de twijgen moet tussen de 2 en de 9 millimeter liggen. Zo kunnen meerdere soorten insecten er hun intrek nemen. Ook de diepte moet voldoende zijn zodat de bij meerdere achterelkaar liggende nestcellen kan maken. Voor gaten met een diameter groter dan 6 mm wordt een diepte van 12 tot 15 cm aangeraden. Bij kleinere gaten zijn 8 tot 12 cm voldoende. Splinters aan ingangsoeningen kun je beter verwijderen.

Wanneer je holle takjes gebruikt, gelden deze regels ook. Je moet er wel op letten dat deze takjes maar aan één kant een opening hebben.

Verder wordt nog aanbevolen om de oppervlakte van een hotel te beperken tot één vierkante meter. De concentratie van nesten trekt immers rovers en parasieten aan en begunstigt de overdracht van ziektes. In de natuur liggen de nesten verspreid. Hoe kleiner het hotel is, hoe beter! Het is dus beter om meerdere kleine hotels te plaatsen dan één groot.

Een eenvoudig en erg doeltreffend insectenhotel. Een kleine blok hard hout met enkel gaten met de juiste afmetingen in de zon en bewoning is gegarandeerd!

● Waar ?

Om wilde bijen aan te trekken moeten de gaten zich in de zon bevinden. Het is dus van essentieel belang om de hotels op een zonnige plaats te installeren, met de ingangsoening pal op het zuiden. Denk vooral ook aan de nabijheid van bloemen (meer informatie vind je in onze andere tips : « bebloemd braakland » ; « gemengde heg » ; « monoflorale percelen » ; « klimplanten » ; « spiraal met aromatische planten » ; « een bloemenweide zaaien » ; « een plantenbak beplanten ») Omdat de insecten een mengeling van aarde en kleine steentjes gebruiken om de ingang mee af te sluiten nadat ze hun eieren gelegd hebben, is het goed als deze materialen in de nabijheid van de hotels te vinden zijn.

► Een minder geschikt insectenhotel. Om het te verbeteren zou het anders georiënteerd moeten worden (in dit geval naar het zuiden), zou het kleiner moeten zijn en alleen geschikte materialen moeten bevatten (holle takjes en ingeboorde houtblokken)

● En het onderhoud?

De levensduur van een insectenhotel is niet onbeperkt. Indien de materialen nog goed zijn, moet het elke 3 – 4 jaar gereinigd worden om de verspreiding van parasieten en schimmels tegen te gaan. Om de bewoners die er dan juist wonen een kans te geven (de gaten kunnen het hele jaar door bewoond zijn), kun je het hotel daartoe een plaats in de schaduw geven. Zo zal er geen bij meer naartoe komen en de eieren die gelegd werden toen het nog door de zon beschenen werd, hebben dan een kans om zich verder te ontwikkelen tot de volwassen insecten uitkomen.

Je moet het insectenhotel in de winter zeker niet naar je garage of een andere beschermde plaats verplaatsen. De zachtere temperaturen op die plaats zouden de bijen kunnen doen uitkomen terwijl de buitentemperatuur nog te laag is en nog geen planten in de bloei staan.

● Waar kun je een insectenhotel vinden?

Rond deze hotels is een echte handel ontstaan en je kunt ze tegenwoordig echt overal kopen. Maar spijtig genoeg voldoen de meeste hotels niet aan de hierboven toegelichte criteria. Ze dienen dus tot niets wanneer je ze een plaatsje geeft en, erger nog, ze kunnen een dodelijke val vormen doordat ze bijen aantrekken wier larven nooit het daglicht zullen zien omdat het hotel te zwak is om aan de weersomstandigheden te weerstaan. Je maakt een insectenhotel dus beter zelf.